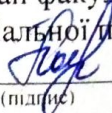

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СОЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ ТА ПСИХОЛОГІЇ
КАФЕДРА СОЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ ТА СПЕЦІАЛЬНОЇ ОСВІТИ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету
соціальної педагогіки та психології

_____ О.В. Пономаренко
(підпис) (ініціали та прізвище)
« ___ » _____ 2023 р.

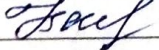
**ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНО-КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ
МОЛОДІ З КОМБІНОВАНИМИ ПОРУШЕННЯМИ**

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

підготовки бакалаврів
очної (денної) та заочної (дистанційної) форм здобуття освіти
спеціальності «Спеціальна освіта»
спеціалізації 016.01 Логопедія
освітньо-професійна програма «Логопедія»

Укладачі: Соловйова Т. Г. канд. пед. наук, доцент кафедри соціальної педагогіки та спеціальної освіти; Кваша Н.В. викл. кафедри соціальної педагогіки та спеціальної освіти

Обговорено та ухвалено
на засіданні кафедри соціальної педагогіки та
спеціальної освіти
Протокол № 1 від «30» серпня 2023 р.
Завідувач кафедри соціальної педагогіки та
спеціальної освіти

Н.В. Заверико

Ухвалено науково-методичною радою
факультету соціальної педагогіки та психології

Протокол №1 від «30» серпня 2023 р.
Голова науково-методичної ради факультету
соціальної педагогіки та психології

_____ Т. В. Турбар
(підпис) (ініціали, прізвище)

Гарант освітньої програми

_____ Т. Г. Соловйова
(підпис) (ініціали, прізвище)

2023 рік

1. Опис навчальної дисципліни

1	2	3	
Галузь знань, спеціальність, освітня програма рівень вищої освіти	Нормативні показники для планування і розподілу дисципліни на змістові модулі	Характеристика навчальної дисципліни	
		очна (денна) форма здобуття освіти	заочна (дистанційна) форма здобуття освіти
Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка	Кількість кредитів – 4	Вибіркові дисципліни	
		Цикл дисциплін <i>Блок дисциплін вільного вибору студента в межах спеціальності</i>	
Спеціальність 016 Спеціальна освіта	Загальна кількість годин – 120	Семестр:	
Спеціалізація 016.01 Логопедія		7-й	7-й
Освітня програма Логопедія»	Змістових модулів – 6	Лекції	
		14 год.	8 год.
Рівень вищої освіти: бакалаврський	Кількість поточних контрольних заходів – 12	28 год.	6 год.
		Самостійна робота	
		78 год.	106 год.
		Вид підсумкового семестрового контролю: залік	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни – є формування загальнотеоретичних уявлень і практичних навичок про організацію корекційної допомоги молоді з комбінованими порушеннями щодо формування соціально-комунікативної компетентності.

Основними завданнями є:

- ознайомлення з методологічними і теоретичними основами формування соціально-комунікативної компетентності;
- формування необхідних теоретичних знань та практичних вмінь студентів з питань формування соціально-комунікативної компетентності молоді з комбінованими порушеннями;
- формування знань про ефективність різних практичних методів допомоги особам з комбінованими порушеннями щодо соціальної інтеграції.

Міждисциплінарні зв'язки.

Проблематика курсу «Формування соціально-комунікативної компетентності молоді з комбінованими порушеннями» пов'язана зі спеціальною педагогікою, логопедією, психологією, патопсихологією, нейропсихологією тощо.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1

Соціалізація молоді з комбінованими порушеннями

Тема 1. Людина з інвалідністю в Україні сьогодні: права та реальні можливості. Соціалізація молоді з комплексними порушеннями: права, можливості в сучасному світі. Спільне та відмінне у поняттях: «інтеграція людини з інвалідністю в соціум», «людина з інвалідністю інтегрована в соціум». Соціальна адаптація, реабілітація, соціальна компетентність: процес та результат. Зовнішні і внутрішні фактори з яких складається комунікація та соціалізація. Діючі послуги для дітей та дорослих з порушеннями розвитку, послуги на стадії впровадження.

Змістовий модуль 2

Сформованість комунікативних навичок – успішна соціалізація

Тема 2. Сфери формування комунікативних навичок. Мета, завдання, етапи роботи формування комунікативних навичок. Показники компетентності. Складові комунікативних здібностей. Роль сім'ї, її вплив на рівень успішності соціальної адаптації, реабілітації як наслідок – успішної соціалізації. Робота з батьками (законними представниками): анкетування, консультування.

Тема 3. Розвиток здатності до спілкування, формування взаємовідносин. Соціальні норми: поняття, ознаки, види. Сутність та проблеми соціальної реабілітації дітей з інвалідністю. Формування соціальних норм у дітей з інвалідністю в базових соціальних середовищах. Стратегії, методи і прийоми формування соціальних навичок. Єдність вимог фахівців і батьків (законних представників, опікунів тощо). Безпека дітей та молоді з комплексними порушеннями, захист від насильства.

Змістовий модуль 3

Комунікація фахівця з особами з комбінованими порушеннями при проявах агресивної поведінки

Тема 4. Агресивна реакція і агресивна поведінка: спільне та відмінності. Причини прояву агресії – питання актуальне для фахівця при комунікації з такими клієнтами (діти, дорослі). МКФ 11. Імовірні причини агресії, її критерії. Кодекс гніву. Захист здоров'я та життя фахівця. Ближнє коло оточення особи з агресивною поведінкою (законні представники, опікуни тощо), співпраця з ними.

Змістовий модуль 4

Альтернативна та додаткова комунікація

Тема 5. Альтернативна та додаткова комунікація – можливість бути почутим. Поняття про альтернативну та додаткову комунікацію (АДК) - «голосу» людини, в якій відсутнє мовлення. Науково-доказові методи та методики. Вимоги до навчання фахівця, застосування на практиці. Види, засоби, правила застосування АДК. Умови ефективної роботи із засвоєння та використання АДК.

Змістовий модуль 5

Жести як засіб комунікації при проблемах вербального спілкування

Тема 6. Жести як засіб комунікації при проблемах вербального спілкування. Жестові системи, що відповідають усній мові, в роботі з дітьми (молоддю) з порушеннями комунікації. Жести як засіб підтримки комунікації при різних видах проблем вербального спілкування. Вимоги до фахівця при навчанні жестам. Організація і проведення занять з використанням жестів. Етапи корекційної роботи з навчання не вербальному спілкуванню, формування комунікативних навичок.

Змістовий модуль 6

Корекційні заходи з формування та розвитку комунікативних навичок

Тема 7. Керівна роль фахівця. Корекційна робота з формування навичок (складові та очікуваний результат): розуміння мовлення, імітації, вказівний жест, розрізнення емоцій, розвиток мовлення, розвиток навичок гри, розвиток навичок групової комунікації. Навчання “доброму” правилу.

4. Структура навчальної дисципліни.

Змістовий модуль	Усього годин	Аудиторні (контактні) години					Самостійна робота, год		Система накопичення балів		
		Усього годин	Лекційні заняття, год		Семінарські/ Практичні, год		о/д ф.	з/дист ф.	Теор. зав-ня, к-ть балів	Практ. зав-ня, к-ть балів	Усього балів
			о/д ф.	з/дист ф.	о/д ф.	з/дист ф.					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Змістовий модуль 1. Соціалізація молоді з комбінованими порушеннями	15	6/2	2	2	4	-	9	13	5	5	10
Змістовий модуль 2.	15	12/4	4	2	8	2	3	11	5	5	10

Сформованість комунікативних навичок – успішна соціалізація.												
Змістовий модуль 3. Комунікація фахівця з особами з комбінованими порушеннями при проявах агресивної поведінки	15	6/4	2	2	4	2	9	11	5	5	10	
Змістовий модуль 4. Альтернативна та додаткова комунікація	15	6/2	2	2	4	-	9	13	5	5	10	
Змістовий модуль 5. Жести як засіб комунікації при проблемах вербального спілкування	15	6/0	2	-	4	-	9	15	5	5	10	
Змістовий модуль 6. Корекційні заходи з формування та розвитку комунікативних навичок	15	6/2	2	-	4	2	9	13	5	5	10	
Усього за змістові модулі	90		14	8	28	6	78	106	30	30	60	
Підеумковий семестровий контроль екзамен	30						30	30	20	20	40	
Загалом			120						100			

5. Теми лекційних занять.

№ змістового модуля	Назва теми	Кількість годин	
		о/д ф.	з/ди ст ф.
1	2	3	4
Змістовий модуль 1. Соціалізація молоді з комбінованими порушеннями	Тема 1. Людина з інвалідністю в Україні сьогодні: права та реальні можливості. Соціалізація молоді з комбінованими порушеннями	2	2
Змістовий модуль 2. Сформованість комунікативних навичок – успішна соціалізація.	Тема 2. Сфери формування комунікативних навичок. Мета, завдання, етапи роботи формування комунікативних навичок. Показники компетентності. Складові комунікативних здібностей. Тема 3. Розвиток здатності до спілкування, формування взаємовідносин. Соціальні норми: поняття, ознаки, види. Стратегії, методи і прийоми формування соціальних навичок	2 2	2
Змістовий модуль 3. Комунікація фахівця з особами з комбінованими порушеннями при проявах агресивної поведінки	Тема 4. Агресивна реакція і агресивна поведінка: спільне та відмінності. Причини прояву агресії – питання актуальне для фахівця при комунікації з такими клієнтами (діти, дорослі). МКФ 11. Імовірні причини агресії, її критерії.	2	2
Змістовий модуль 4. Альтернативна та додаткова комунікація	Тема 5. Альтернативна та додаткова комунікація – можливість бути почутим. Поняття про альтернативну та додаткову комунікацію (АДК) - «голосу» людини, в якій відсутнє мовлення. Науково-доказові методи та методики.	2	2
Змістовий модуль 5. Жести як засіб комунікації при проблемах вербального спілкування	Тема 6. Жести як засіб комунікації при проблемах вербального спілкування. Жестові системи, що відповідають усній мові, в роботі з дітьми (молоддю) з порушеннями комунікації. Жести як засіб підтримки комунікації при різних видах проблем вербального спілкування.	2	
Змістовий модуль 6. Корекційні заходи з формування та розвитку комунікативних навичок	Тема 7. Керівна роль фахівця. Корекційна робота з формування навичок (складові та очікуваний результат): розуміння мовлення, імітації, вказівний жест, розрізнення емоцій, розвиток мовлення, розвиток навичок гри, розвиток навичок групової комунікації. Навчання “доброму” правилу.	2	
Разом		14	8

6. Теми практичних занять

№ змістового модуля	Назва теми	Кількість годин	
		о/д ф.	з/ди ст ф.
1	2	3	4
Змістовий модуль 1. Соціалізація молоді з комбінованими порушеннями	Тема 1. Людина з інвалідністю в Україні сьогодні: права та реальні можливості. Соціалізація молоді з комбінованими порушеннями	4	
Змістовий модуль 2. Сформованість комунікативних навичок – успішна соціалізація.	Тема 2. Сфери формування комунікативних навичок. Мета, завдання, етапи роботи формування комунікативних навичок. Показники компетентності. Складові комунікативних здібностей.	4	2
	Тема 3. Розвиток здатності до спілкування, формування взаємовідносин. Соціальні норми: поняття, ознаки, види. Стратегії, методи і прийоми формування соціальних навичок	4	
Змістовий модуль 3. Комунікація фахівця з особами з комбінованими порушеннями при проявах агресивної поведінки	Тема 4. Агресивна реакція і агресивна поведінка: спільне та відмінності. Причини прояву агресії – питання актуальне для фахівця при комунікації з такими клієнтами (діти, дорослі). МКФ 11. Імовірні причини агресії, її критерії.	4	2
Змістовий модуль 4. Альтернативна та додаткова комунікація	Тема 5. Альтернативна та додаткова комунікація – можливість бути почутим. Поняття про альтернативну та додаткову комунікацію (АДК) - «голосу» людини, в якій відсутнє мовлення. Науково-доказові методи та методики.	4	
Змістовий модуль 5. Жести як засіб комунікації при проблемах вербального спілкування	Тема 6. Жести як засіб комунікації при проблемах вербального спілкування. Жестові системи, що відповідають усній мові, в роботі з дітьми (молоддю) з порушеннями комунікації. Жести як засіб підтримки комунікації при різних видах проблем вербального спілкування.	4	
Змістовий модуль 6. Корекційні заходи з формування та розвитку комунікативних навичок	Тема 7. Керівна роль фахівця. Корекційна робота з формування навичок (складові та очікуваний результат): розуміння мовлення, імітації, вказівний жест, розрізнення емоцій, розвиток мовлення, розвиток навичок гри, розвиток навичок групової комунікації. Навчання “доброму” правилу.	4	2
Разом		28	6

7. Види і зміст поточних контрольних заходів.

№ змістового модуля	Вид поточного контрольного заходу	Зміст поточного контрольного заходу	Критерії оцінювання	Усього балів
1	2	3	4	5
1	Теоретичне завдання - тестування	Питання для підготовки: Людина з інвалідністю в Україні сьогодні: права та реальні можливості. Соціалізація молоді з комплексними порушеннями: права, можливості в сучасному світі. Спільне та відмінне у поняттях: «інтеграція людини з інвалідністю в соціум», «людина з інвалідністю інтегрована в соціум». Соціальна адаптація, реабілітація, соціальна компетентність: процес та результат. Зовнішні і внутрішні фактори з яких складається комунікація та соціалізація. Діючі послуги для дітей та дорослих з порушеннями розвитку, послуги на стадії впровадження.	Тестування передбачає надання відповідей на 10 запитань. Кожна правильна відповідь оцінюється у 0,5 балів.	5
	Практичне завдання. Вправа з первинної комунікації - розповідь про себе "Знайомство". Перегляд та аналіз художнього фільму.	Вимоги до виконання та оформлення: авторський текст обсягом до 5 тис. знаків з пробілами. Текст виконаного завдання надсилається на відповідну сторінку у Moodle :URL : https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=14352 Аналіз художнього фільму – під час проведення практичного заняття	Максимальна кількість балів нараховується за такими критеріями: - своєчасність виконання (1 б.); - повний обсяг виконання (2 б.); - творчий підхід у виконанні (2 б.).	5
Усього за ЗМ 1	2			10
2	Теоретичне завдання - Тестування	Питання для підготовки: Сфери формування комунікативних навичок. Мета, завдання, етапи роботи формування комунікативних навичок. Показники компетентності. Складові комунікативних здібностей. Роль сім'ї, її вплив на рівень успішності соціальної адаптації, реабілітації як наслідок – успішної соціалізації. Робота з батьками (законними представниками): анкетування, консультування. Розвиток здатності до спілкування, формування взаємовідносин. Соціальні норми: поняття, ознаки, види. Сутність та проблеми соціальної реабілітації дітей з інвалідністю. Формування соціальних норм у дітей з інвалідністю в базових соціальних середовищах. Стратегії, методи і прийоми формування соціальних навичок. Єдність вимог фахівців і батьків (законних представників, опікунів тощо). Безпека дітей та молоді з комплексними порушеннями, захист від	Тестування передбачає надання відповідей на 10 запитань. Кожна правильна відповідь оцінюється у 0,5 балів.	5

		насильства.		
	Практичне завдання. Презентація по трьом, на вибір, сферам формування комунікативних навичок: тема, мета, показник компетентності. Розробка анкети для батьків (законних представників) з виявлення та узгодження запиту.	Презентація виконаного завдання надсилається на відповідну сторінку у Moodle : URL : https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=14352 Обов'язково – посилання на використані джерела Соціальна історія з формування комунікативної навички в базовому соціальному середовищі: тема, мета, набута компетентність, сформована навичка. Перегляд та аналіз художнього фільму	Максимальна кількість балів нараховується за такими критеріями: - своєчасність виконання (1 б.); - повний обсяг виконання (2 б.); - творчий підхід у виконанні (2 б.).	5
Усього за ЗМ 2	2			10
3	Теоретичне завдання – Тестування.	Питання для підготовки: Агресивна реакція і агресивна поведінка: спільне та відмінності. Причини прояву агресії – питання актуальне для фахівця при комунікації з такими клієнтами (діти, дорослі). МКФ 11. Імовірні причини агресії, її критерії. Кодекс гніву. Захист здоров'я та життя фахівця. Ближнє коло оточення особи з агресивною поведінкою (законні представники, опікуни тощо), співпраця з ними.	Тестування передбачає надання відповідей на 10 запитань. Кожна правильна відповідь оцінюється у 0,5 балів	5
	Практичне завдання – Сформулювати базові правила поведінки фахівця з особами з комбінованими порушеннями (правила безпеки). Перегляд та аналіз художнього фільму	Вимоги до виконання та оформлення: завдання має бути виконане у табличному вигляді, у робочому зошиті або на аркушах формату А4, у вигляді пам'ятки.	Максимальна кількість балів нараховується за такими критеріями: - своєчасність виконання (1 б.); - ґрунтовність аналізу (2 б.); - творчий підхід у виконанні (2 б.);	5
Усього за ЗМ 3	2			10
4	Теоретичне завдання - Тестування.	Питання для підготовки: Альтернативна та додаткова комунікація – можливість бути почутим. Поняття про альтернативну та додаткову комунікацію	Тестування передбачає надання відповідей на 10 запитань. Кожна правильна відповідь оцінюється у 0,5	5

		(АДК) - «голосу» людини, в якій відсутнє мовлення. Науково-доказові методи та методики. Вимоги до навчання фахівця, застосування на практиці. Види, засоби, правила застосування АДК. Умови ефективної роботи із засвоєння та використання АДК.	балів	
	Практичне завдання. Моделювання теми (тематичного сюжету) комунікативної книги із застосуванням АДК. Перегляд та аналіз художнього фільму	Вимоги до виконання та оформлення: авторський текст обсягом до 5 тис. знаків з пробілами. Текст виконаного завдання надсилається на відповідну сторінку у Moodle :URL : https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=14352 Аналіз художнього фільму – під час проведення практичного заняття	Максимальна кількість балів нараховується за такими критеріями: - своєчасність виконання (1 б.); - ґрунтовність виконання (2 б.); - творчий підхід у виконанні (2 б.);	5
Усього за ЗМ 4	2			10
5	Теоретичне завдання - Тестування.	Питання для підготовки: Жести як засіб комунікації при проблемах вербального спілкування. Жестові системи, що відповідають усній мові, в роботі з дітьми (молоддю) з порушеннями комунікації. Жести як засіб підтримки комунікації при різних видах проблем вербального спілкування. Вимоги до фахівця при навчанні жестах. Організація і проведення занять з використанням жестів. Етапи корекційної роботи з навчання не вербальному спілкуванню, формування комунікативних навичок.	Тестування передбачає надання відповідей на 10 запитань. Кожна правильна відповідь оцінюється у 0,5 балів	5
	Практичне завдання – Презентація із застосуванням жестів “Знайомство”. Розгорнутий конспект вправи (гри) з навчання не вербальному спілкуванню, використання жестів.	Вимоги до виконання та оформлення: Передбачається виконання або у вільному стилі (вручну або за допомогою комп’ютерної техніки). Конспект вправи надсилається на відповідну сторінку в Moodle https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=14352	Максимальна кількість балів нараховується за такими критеріями: - своєчасність виконання (1 б.); - ґрунтовність виконання (2 б.); - творчий підхід у виконанні (2 б.).	5
Усього за ЗМ 5	2			10
6	Теоретичне завдання - Тестування.	Питання для підготовки: Керівна роль фахівця. Корекційна робота з формування навичок (складові та очікуваний результат): розуміння мовлення, імітації, вказівний жест, розрізняння емоцій, розвиток мовлення, розвиток	Тестування передбачає надання відповідей на 10 запитань. Кожна правильна відповідь оцінюється у 0,5 балів	5

		навичок гри, розвиток навичок групової комунікації. Навчання “доброму” правилу.		
	Практичне завдання. Ігри на формування навички групової комунікації: назва, мета, набута компетентність, сформована навичка. Перегляд та аналіз художнього фільму.	Вимоги до виконання та оформлення: Добір ігор та вправ обсягом до 4-5 тис. знаків з пробілами. Текст виконаного завдання надсилається на відповідну сторінку у Moodle :URL : https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=14352 Обов’язково – посилання на використані джерела.	Максимальна кількість балів нараховується за такими критеріями: - своєчасність виконання (1 б.); - повний обсяг виконання (1 б.); - якість виконання навчального завдання (1 б.); - самостійність виконання (1 б.); - творчий підхід у виконанні (1 б.).	5
Усього за ЗМ 6	2			10
Усього за змістові модулі контр. заходів	12			60

8. Підсумковий семестровий контроль

Форма	Види підсумкових контрольних заходів	Зміст підсумкового контрольного заходу	Критерії оцінювання	Усього балів
1	2	3	4	5
Залік	Теоретичне завдання	Питання для підготовки: Людина з інвалідністю в Україні сьогодні: права та реальні можливості. Соціалізація молоді з комплексними порушеннями: права, можливості в сучасному світі. Спільне та відмінне у поняттях: «інтеграція людини з інвалідністю в соціум», «людина з інвалідністю інтегрована в соціум». Соціальна адаптація, реабілітація, соціальна компетентність: процес та результат. Зовнішні і внутрішні фактори з яких складається комунікація та соціалізація. Діючі послуги для дітей та дорослих з порушеннями розвитку, послуги на стадії впровадження. Сфери формування комунікативних навичок. Мета, завдання, етапи роботи формування комунікативних навичок. Показники компетентності. Складові комунікативних	Тестування передбачає надання відповідей на 20 запитань. Кожна правильна відповідь оцінюється у 1 бал	20

здібностей. Роль сім'ї, її вплив на рівень успішності соціальної адаптації, реабілітації як наслідок – успішної соціалізації. Робота з батьками (законними представниками): анкетування, консультування. Розвиток здатності до спілкування, формування взаємовідносин. Соціальні норми: поняття, ознаки, види. Сутність та проблеми соціальної реабілітації дітей з інвалідністю. Формування соціальних норм у дітей з інвалідністю в базових соціальних середовищах. Стратегії, методи і прийоми формування соціальних навичок. Єдність вимог фахівців і батьків (законних представників, опікунів тощо). Безпека дітей та молоді з комплексними порушеннями, захист від насильства.

Агресивна реакція і агресивна поведінка: спільне та відмінності. Причини прояву агресії – питання актуальне для фахівця при комунікації з такими клієнтами (діти, дорослі). МКФ 11. Імовірні причини агресії, її критерії. Кодекс гніву. Захист здоров'я та життя фахівця. Ближнє коло оточення особи з агресивною поведінкою (законні представники, опікуни тощо), співпраця з ними.

Альтернативна та додаткова комунікація – можливість бути почутим. Поняття про альтернативну та додаткову комунікацію (АДК) - «голосу» людини, в якій відсутнє мовлення. Науково-доказові методи та методики. Вимоги до навчання фахівця, застосування на практиці. Види, засоби, правила застосування АДК. Умови ефективної роботи із засвоєння та використання АДК.

Жести як засіб комунікації при проблемах вербального спілкування. Жестові системи, що відповідають усній мові, в роботі з дітьми (молоддю) з порушеннями комунікації. Жести як засіб підтримки комунікації при різних видах проблем вербального спілкування. Вимоги до фахівця при навчанні жестам. Організація і проведення занять з використанням жестів. Етапи корекційної роботи з навчання не вербальному спілкуванню, формування комунікативних навичок.

		Керівна роль фахівця. Корекційна робота з формування навичок (складові та очікуваний результат): розуміння мовлення, імітації, вказівний жест, розрізнення емоцій, розвиток мовлення, розвиток навичок гри, розвиток навичок групової комунікації. Навчання “доброму” правилу.		
	Практичне завдання	Індивідуальне практичне завдання: Розробити схематично програму формування соціально-комунікативної компетентності особи з комбінованими порушеннями. Презентувати програму під час заліку.	Максимальна кількість балів нараховується за такими критеріями: – Правильне визначення мети і завдань програми (5 б.) – своєчасність виконання завдання (5 б.); – розкриття змісту програми (5б.); – презентація програми під час заліку (5 б.).	20
Усього за підсумковий семестровий контроль				40

9.Рекомендована література.

Основна:

1. Базиленко А., Таланчук І., Давиденко Г. Соціалізація молоді з особливими освітніми потребами : кращі практики : метод. посіб. ; за загальною редакцією А. Базиленко. Київ : Талком, 2020. 128 с.
2. Воронцова Т.В., Пономаренко В.С. Вчимося жити разом : посібник для вчителя з розвитку соціальних навичок у курсі «Основи здоров'я» (основна і старша школа) Київ : Алатон, 2017. URL : <https://drive.google.com/drive/folders/0Bzt9FAqrO9WcLXZwZVIJaFBCS3c>.
3. Бочелюк В.Й. Психологія людей з обмеженими можливостями: навч. посіб. для студ. вузів / В.Й. Бочелюк, А.В. Турубарова. Київ : ЦУЛ, 2011. 264 с.
4. Конопляста С.Ю., Сак Т.В., Шеремет М.К. Логопсихологія : навч. посібник. Київ : Знання, 2010. 293 с.

Додаткова:

1. Ковальова О., Кваша Н. Розвиток комунікативних навичок у дітей з інвалідністю в процесі інтеграції в соціум. Науковий вісник Мелітопольського державного педагогічного університету. 2022. № 2(29). С. 59-68.
2. Заверико Н.В., Соловійова Т.Г. Форми соціальної роботи з сім'ями, що виховують дітей з особливими потребами. Наукові записки кафедри педагогіки Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна. Харків : ХНУ Основа. 2006. Випуск XVII. С. 396-404.
3. Іванова І.Б. Соціальні проблеми дітей і батьків у контексті їхнього ставлення до ситуації. Соціально-психологічні проблеми дітей-інвалідів. Київ : Логос, 2000. С. 58-74.
5. Калмикова Л.О. Формування мовленнєвих умінь і навичок у дітей: психолінгвістичний та лінгвометодичний аспекти : навчальний посібник для студ. ВНЗ. Київ : НМЦВО, 2003. 300 с.
4. Кукуруза А. Технологія раннього втручання : принципи, алгоритм, зміст : методичні рекомендації. Національна академія медичних наук України, МОЗ України. Харків: 2017 37 с.
5. Матеріали ІХ Східно- та Центральноевропейської Регіональної конференції з проблем альтернативної та допоміжної комунікації «Актуальні питання корекційної освіти «Комунікація для всіх» / за ред. В.М. Синьова, М.К. Шеремет. Київ : ДІА, 2013. 164 с.
6. Нагорна О.Б. Особливості корекційно-виховної роботи з дітьми з особливими освітніми потребами : навчально-методичний посібник. Рівне : Слово, 2016 141 с.
7. Онуфрієнко Г. Черневич А. Термін комунікація в поняттєвому вимірі й лінгвістичному контексті. Вісник Нац. ун-ту «Львівська політехніка». Серія «Проблеми української термінології» 2010. № 675. 204 с. URL : <http://science.lpnu.ua/uk/terminologiya/vsi-vupusky/visnyk-no-675-2010/termin-komunikaciya-v-ponyattjevomu-vymiri-y>
8. Plattos Gina. Dialogical Reading on Expressive Vocabulary of Children with Autism. -The Florida State University. DigiNole Commons, 2011 . 139 p. URL : <http://diginole.lib.fsu.edu/>
9. Франклін Х. Сільверман. Комунікація для тих, хто втратив мову : доступ до підсилювальної комунікації для людей з важкими комунікативними вадами. Енглвудські скелі. NJ : Prentice Hall, 1989. 346 p.

